

LEASING SEKTÖRÜ

Uzun vadeli kredi imkanı ve daha uygun faiz oranları sunması ile banka kredilerine göre daha iyi bir alternatif oluşturan leasing sektörünün işlem hacmi, Ocak-Eylül 2021 döneminde 2020 yılının aynı dönemine göre %29,2 büyüme ile 2,9 milyar dolara ulaşmıştır. Aynı dönem itibarıyla, diğer banka dışı finans sektörleri ile kıyaslandığında finansman sektöründen sonra işlem hacminde en iyi büyüme performansı gösteren sektördür. Leasing sektörü ekonominin gidişatından ve özellikle yatırımlardan birebir etkilenmektedir. Leasing sektörünü en çok etkileyen toplam sabit yatırımlar (makine ve teçhizat ile bina yatırımları) Eylül 2021 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %48,4 artış göstererek 1,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Yatırımların artış göstermesi kadar leasing sektörünün yatırımlardan aldığı pay da bir o kadar önem arz etmektedir. Nitekim toplam sabit yatırımlardan leasing sektörünün aldığı pay, Eylül 2021'de bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit kalarak %2,0 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu penetrasyon oranınının 2007 yılında %4,1 olduğu düşünüldüğünde, leasing sektörünün şu anki penetrasyon oranı sektörün potansiyelinin oldukça gerisindedir. İşlem hacmindeki artış sözleşme adetlerinden de gözlemlenebilmekte olup, 2020 yıl sonuna göre %3,3 artışla 14.259 adede yükselmiştir. Müşteri sayılarında ise azalış söz konusudur. 30 Eylül 2020 itibarıyla, 37.827 olan müşteri sayısı, 30 Eylül 2021 itibarıyla 35.652'ye gerilemiştir. Müşteri sayısındaki azalışa rağmen işlem hacminde artış olması, sektörde müşteri yoğunlaşmasının arttığını göstermektedir. Ayrıca, piyasaların düzelmesi ve yatırım ortamının oluşması şartıyla, dijital onboarding ile her an Türkiye'nin herhangi bir yerindeki müşteriye ulaşip, elektronik imza ile sözleşme yapılabilmesi nedenleriyle, sektörün ilerleyen dönemlerde müşteri sayısını da arttırması muhtemeldir.

Sektörün işlem hacmindeki artışa paralel aktiflerinde de artış yaşanmıştır. Ekim 2021 itibarıyla net finansal kiralama alacakları Aralık 2020'ye göre %15,3 oranında artış göstermiştir. Sektörün aktiflerinin %78,4'ünü net finansal kiralama alacakları oluşturduğu için, toplam aktifler de %19,8 oranında artmıştır. Sektör ithal ürünlere yönelik yatırım mallarının finansmanını yaptığı için, müşterileriyle ağırlıklı olarak YP cinsi sözleşme yapmaktadır. Ancak, sektör temsilcileri 2020 ve 2021 yıllarında reel faizlerin tarihi düşük seviyelere gerilemesiyle TL cinsi fonlamanın arttığını belirtmektedir. Aynı zamanda bazı sektör temsilcileri 2021 yılında Dolar/TL ve Euro/TL paritesinin tarihi yüksek seviyelere ulaşması nedeniyle, döviz kazancı olmayan firmalara leasinge konu ürünün satın alındığı tarihteki kuru fiksleyerek TL kredi kullandırma kararı almıştır. Bu nedenlerle, net finansal kiralama alacaklarının YP oranı Aralık 2020 itibarıyla %69,9 iken, Ekim 2021'de %67,4'e gerilemiştir.

Aralık 2021 itibarıyla 22 leasing şirketinin faaliyet gösterdiği sektörde, Eylül 2021 dönemi için yatırımların mal gruplarına göre dağılımına bakıldığında, en çok payı iş ve inşaat makineleri ile tekstil almaktadır. İş ve inşaat makinelerinin payı 2020 yılının ilk dokuz ayında %17,1 iken, 2021 yılının aynı döneminde ise %23,9'a çıkmıştır. Bu durum inşaat sektörüne bağımlı bir büyüme gösteren Türkiye ekonomisi için şaşırtıcı değildir. Aynı dönem itibarıyla, tekstil de payını %11,9 civarında korumuştur. Tekstil sektörü de Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olması nedeniyle leasing işlemlerinde yüksek paya sahiptir. 2020 yılında sektörün ağırlıklı yapmış olduğu sat-geri kirala işlemlerinden dolayı gayrimenkulün toplam işlem hacminden aldığı pay Ocak-Eylül 2020 döneminde %17,0 iken, Ocak-Eylül 2021 döneminde %8,0'a gerilemiştir. Sat-geri kirala işlemlerinin, leasing için bile alacak riskini arttıran çok uzun vadeli işlemler olması ve büyük montanlı işlemler olması nedeniyle konsantrasyon riskini yükseltmesi, sektörün bu işlemlerdeki payını azaltmasına yol açmıştır. Yenilenebilir kaynaklı elektrik enerjisi üretim ekipmanlarının payı, 2020 yılının ilk dokuz ayında %4,7 iken, Ocak-Eylül 2021 döneminde %5,4'e yükselmiştir. Söz konusu yükselişin arkasında yatan neden, leasing şirketlerine kaynak sağlayan yurtdışındaki kurumların, söz konusu kaynakların yeşil finansmana (özellikle yenilenebilir enerjiye) ve KOBİ'lere kullandırılmasını teşvik etmesinden kaynaklanmaktadır. Leasing sektörünün işlem hacminde payını arttırmış olan diğer bir alan da kara taşıtlarıdır. Kara taşıtlarının payı 2020'nin ilk dokuz ayında %9,7 iken, 2021'nin aynı döneminde ise %12,4'e yükselmiştir. Otomobil operasyonel leasingi ya da daha sık kullanılan adıyla filo kiralama da 2018 yılı öncesinde çok yaygın değilken, leasing şirketlerinin leasing işlemlerini çeşitlendirme hedefi doğrultusunda %55,5 oranında artış göstermiştir. Toplam leasing işlem hacmi içerisinde kara taşıtlarının payının artması ya da filo kiralama alanının büyümesi özellikle pandemi süreci ile ilişkilendirilebilir. Pandemi döneminde otomobil satışlarında tedarik sorunları yaşanması, şirketlerin ve kurumların filo kiralama işlemlerine yönelmesinde etkili olmuştur.

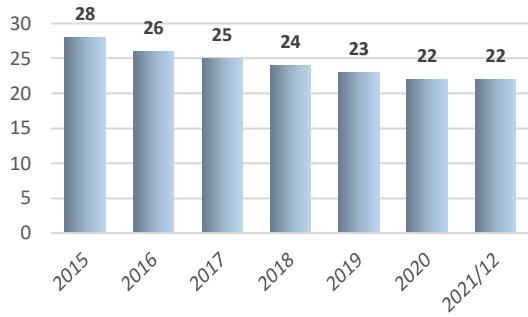
Brüt leasing alacaklarındaki artışın nominal TGA tutarındaki artıştan yüksek olması neticesinde, Ekim 2021 itibarıyla sektörün TGA oranı Aralık 2020'deki seviyesine benzer (%6,3'de) seviyede kalmıştır. Nominal TGA tutarının artmasında, BDDK'nın leasing alacaklarının tahsili gecikmiş alacak hesabına alma süresini çıkarttığı 240 günden yeniden 90 güne düşürmesi etkili olmuştur. Sektörde yeniden yapılandırmaların hala daha devam ediyor olması, nominal TGA tutarının daha da artmasını önlemektedir.

Sektörün net karı %33,6 oranında artış göstermiştir. Söz konusu artışın arkasında türev işlemlerden elde edilen zararın %99,4 oranında azalması etkili olmuştur. Leasing faaliyetlerinden elde edilen gelirlerde %28,1 artış olmasına rağmen finansman giderlerinde %58,6 artış olması, net leasing gelirlerinin sabit kalmasına yol açmıştır. Leasing faaliyetleri dışından elde edilen net gelirlerdeki artış %40,2 olması nedeniyle de net karda yükseliş söz konusu olmuştur. Artan net karla birlikte sektörün özkaynakları da artış göstermiştir. Ancak özkaynaklardaki artış aktiflerdeki artışın gerisinde kaldığı için özkaynak oranı %17,0'e gerilemiştir. Kaldıraç oranı ise sabit kalarak 4,9 olarak gerçekleşmiştir.

Özellikle banka ortaklı sektör şirketlerinin dijitalleşmeye önem vermeleri ve söz konusu yatırımların yeni müşteri edinimini pozitif yönde etkilemesi sonucu bu şirketlerin ilerleyen dönemlerde gelirlerinde ve verimliliklerinde artış yaşanacağı görüşündeyiz.

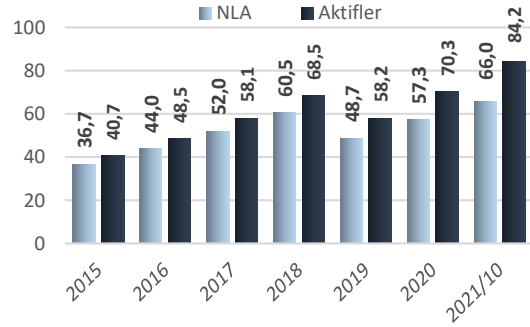
GÖSTERGELER

Şekil 1-Leasing Şirket Sayısı



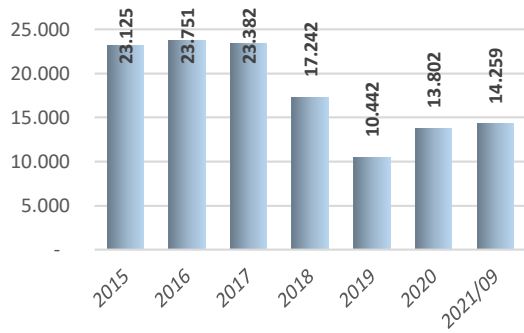
Kaynak: FKB, BDDK

Şekil 2-Aktifler ve Net Leasing Alacakları, Milyar TL



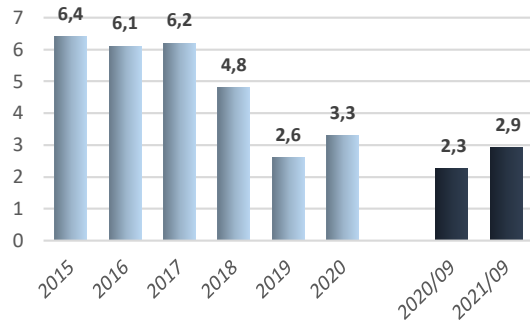
Kaynak: BDDK

Şekil 3-Kira Sözleşmeleri, Adet



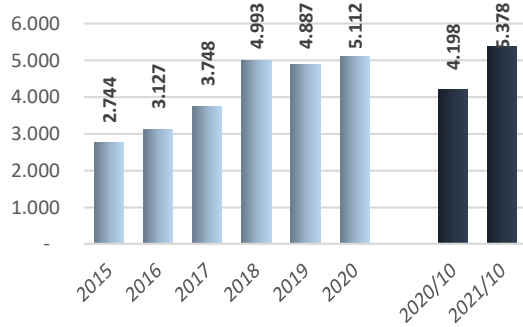
Kaynak: FKB

Şekil 4-Sektör İşlem Hacmi, Milyar USD



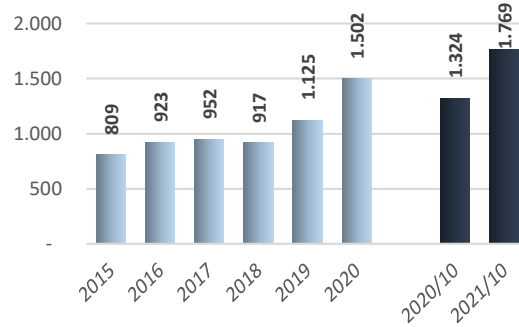
Kaynak: FKB

Şekil 5-Sektör Kiralama Gelirleri, Milyon TL



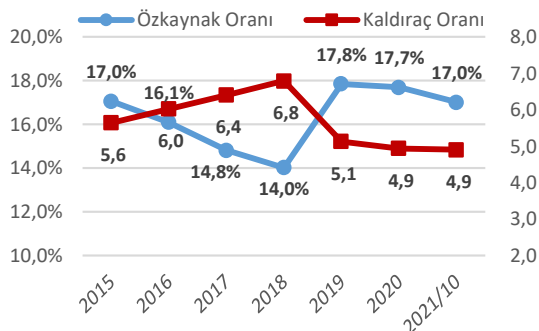
Kaynak: BDDK

Şekil 6-Sektör Net Karı, Milyon TL



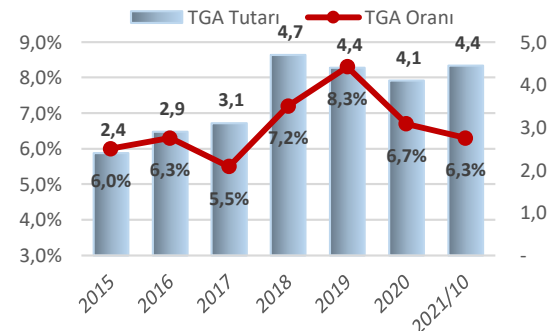
Kaynak: BDDK

Şekil 7-Özkaynak ve Kaldıraç Oranları



Kaynak: Turkrating

Şekil 8-TGA Oranı ve TGA Tutarı, Milyar TL



Kaynak: BDDK



İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
